

Spis treści

Podziękowania	9
Wstęp	11

Rozdział I

Formy pluralizmu we współczesnych społeczeństwach wielokulturowych	22
1. Wielokulturowość paradygmatem nowoczesnych społeczeństw	22
1.1. Między Scyllą a Charybdą relatywizmu kulturowego	24
1.2. Pojęcie wielokulturowości	33
2. Kosmopolityzm. Filozofia światowego obywatelstwa	47
3. Idea pluralizmu w liberalnej filozofii politycznej	59
3.1. Rozumny pluralizm jako warunek „dobrze urządanego społeczeństwa” w myśli Johna Rawlsa	61
3.2. Pluralizm wartości jako <i>modus vivendi</i> społeczeństwa demokratycznego w filozofii Johna Gray’a	73
3.3. Ronalda Dworkina prawo traktowania jako równego innym fundamentem liberalnego społeczeństwa pluralistycznego	79

Rozdział II

Demokracja i prawa człowieka w wielokulturowym społeczeństwie	88
1. Prawa człowieka jako istota międzykulturowego konsensusu	88
1.1. Prawa człowieka – twór „zachodniego” imperializmu?	89
1.2. Godność człowieka podstawą praw człowieka	96
1.3. Pluralizm kulturowy jako wyzwanie dla uniwersalności praw człowieka	102
1.3.1. Rawlsa <i>overlapping consensus</i> a uniwersalność praw człowieka	106
1.3.2. Prawo wyważania a poszukiwanie <i>overlapping consensus</i>	114
1.3.3. Otfrieda Höffe’go argumenty za uniwersalizmem praw człowieka	117
1.3.4. Między pluralizmem a uniwersalizmem praw w koncepcji Johna Gray’a	119
2. Demokracja w erze globalizacji	128
2.1. Demokracja w XXI wieku	128
2.2. Czy demokracja i prawa człowieka są kompatybilne?	140

Rozdział III

Dyskursywno-etyczne uzasadnienie praw człowieka i demokracji ..	152
1. Etyka dyskursu w transcendentálnopragmatycznej filozofii Karla-Otto Apla	152
1.1. Podstawy etyki dyskursu	154
1.2. Uniwersalna etyka współodpowiedzialności	158
2. Teoria dyskursywnej rekonstrukcji prawa Jürgena Habermasa	170
2.1. Rola proceduralnej racjonalności komunikacyjnej w uzasadnieniu prawa	172
2.2. Komunikacyjne ugruntowanie demokracji – polityka deliberatywna	181
3. Ogólne założenia teorii argumentacji prawniczej Roberta Alexy’ego	198

3.1. Teoria dyskursu i prawa człowieka w Alexy'ego filozofii prawa	200
3.2. Bezpośredni i pośredni sposób dyskursywnego uzasadnienia praw człowieka	205
4. Krytyczny charakter teorii dyskursu	216

Rozdział IV

Zasada wzajemnego uznania jako wymóg interkulturowego dyskursu prawniczego	218
1. Filozoficzne korzenie teorii uznania	218
1.1. Interpersonalność stosunków międzyludzkich w Fichteńskiej idei prawa	219
1.2. Wzajemne uznanie w Hegłowskiej filozofii prawa	223
2. Ogólne założenia współczesnej teorii uznania	230
3. Wzory intersubiektywnego uznania. Axela Honnetha moralna gramatyka społecznych konfliktów	234
3.1. Miłość a walka o uznanie	235
3.2. Walka o uznanie na płaszczyźnie nowoczesnego prawa	237
3.3. Rola społecznego poważania w kształtowaniu wzajemnego uznania	246
3.4. Zasada wzajemnego uznania i reguły dyskursu jako elementy konstytuujące polityczną i prawną wspólnotę konstruktywistyczną	253

Rozdział V

Karanie jako negatywna reakcja na akty bezprawia	279
1. Pojęcie i uzasadnienie kary w inkluzywnej wspólnocie konstruktywistycznej	279
1.1. Wspólnota konstruktywistyczna jako wyraziciel otwartości społeczeństwa demokratycznego	281
1.2. Kara jako wyraz stałej praktyki społecznej	289

2. Podwójne uzasadnienie kary w Heglowskiej filozofii prawa	294
2.1. Argument z własnego prawa	295
2.2. Argument ze stosunku wzajemnego uznania	298
3. Uczestniczenie w działaniach komunikacyjnych a odpowiedzialność	303
4. Prawnokarna ochrona procesu interakcji	307
5. Zamiana ról między ofiarą i sprawcą a uzasadnienie kary	316
6. Stosunek prawa karnego do moralności	323

Rozdział VI

Karanie jako warunek utrzymania równowagi społecznej	337
1. Kara kryminalna jako przywrócenie równowagi	337
2. Publiczna reakcja na zło w formie potępienia sprawcy	347
3. Kara jako środek przywrócenia stosunku wzajemnego uznania ..	357
3.1. Prawnokarne następstwa pogwałcenia zasady wzajemnego uznania	358
3.2. Czy popełnienie przestępstwa warunkuje wykluczenie sprawcy ze wspólnoty?	365
4. Kara jako komunikat dla społeczeństwa	383
5. Interkulturowe a międzynarodowe prawo karne	386
5.1. Relacja pojęciowa „interkulturowego” i „międzynarodowego” prawa karnego	388
5.2. Idea „ <i>end of impunity</i> ”	399
Zakończenie	408
Bibliografia	418